

Rafor­kumálastjóri
Jarðhitadeild

SKÝRSLA UM ATHUGANIR VARÐANDI NEYZLUVATN FYRIR
PATREKSFJÖRÐ

Eftir

Jón Jónsson

September 1964

Inngangur

Að beiðni hr. Jóhannesar Árnasonar, bæjarstjóra, fór sé er þetta ritar til Patreksfjarðar þann 7/9 sl. til þess að athuga hvort ráðlegt þætti að bora eftir neyzluvatni fyrir Patreksfjarðarba. Greinargerð fyrir þessum athugunum fer hér á eftir.

Berggrunnur

Berggrunnur við Patreksfjörð eins og raunar um allan meginhluta Vestfjarða er fornt basalt. Það er nær eingöngu myndað af hraunum, sem runnið hafa hvert ofan á annað á því tímabili jarðsögunnar, sem nefnt er tertier, en því tímabili lauk að því að talið er fyrir um einni milljón ára. Reynslan er sú að mjög vonlítið sé að vinna kalt neyzluvatn svo nokkru nemi með því að bora í hina tertieru basaltmyndun. Á löngum tíma hafa sprungur og holur í berginu fyllst af mînerölum sem fallið hafa út í því og gert það nær alveg þétt.

Af þessum orsökum er ráðið frá því að bora eftir köldu vatni í þessa bergmyndun.

Laus jarðlög

Þá kemur næst til athugunar hvort vinna megi neyzluvatn með borunum í laus jarðlög, sem eru ofan á basaltmynduninni. Það er víðast hvar sábratt við Patreksfjörð, og undirlendi sem ekkert nema eyrin sem byggðin aðallega stendur á.

Þó hafa árnar Litladalsá og Mikladalsá myndað sameiginlega malarkeilu niður við sjó. Þar mætti að öllum líkindum fá verulegt magn af góðu neyzluvatni með borunum eins og nú er, en þar sem hér er um skipulagt byggingasvæði að ræða verður heldur ekki hægt að leggja til að sú leið verði farin.

Lindir í Mikladal

Í Mikladal um 2,5 - 3 km leið frá aðalbyggðinni eru vatnsmiklar lindir við svo nefnd Neðri Bæli. Rennsli aðal lindanna var mjög lauslega áætlað 30 - 50 l/sek, en æskilegt væri að sjálfsögðu að mæla rennsli þeirra nákvæmlega sem fyrst og endurtaka slíkar mælingar við og við einkum þó í langvarandi þurrkum og frostum.

Þarna er um kaldavermslulindir að ræða og með hitastig 3 - 4°C sumar og vetur að vanta má. Áður nefndan dag voru þar + 3,5°C.

Þarna virðist því vera hinn ákjósanlegasti staður fyrir vatnsból handa byggðinni á Patreksfirði og þarf ekki borana við.

Varðandi vatnsból þarna er því við að bæta, að aðrar lindir, þó, miklu minni eru innar í dalnum og all margar lindir eru líka neðar í dalnum og nær byggðinni. Þarna má því ná verulega meira vatni síðar ef þörf krefur. Að sjálfsögðu er nauðsynlegt að girða svæðið allt kringum lindirnar sem virkjaðar verða og að virkja þar svo að vatnsbólíð verði alveg lokað.

Verði vatnsnotkun það mikil að ástæða sé til að spara dýrmett neyzluvatn, mætti að öllum líkindum fá töluvert vatnsmagn með því að bora efst í Vatnseyrinni, rétt fyrir neðan brekkurnar og nota slíkt vatn sem kælivatn á vélar og til annarra hluta sem ekki þurfa á fyrsta flokks vatni að halda.

Það skal hér tekið fram að þýðingarlaust er að bora eftir vatni í brekkunum. Að sjálfsögðu rennur nokkurt vatnsmagn undir skriðunum, en það er þar svo dreift að sáralítið fæst í hverja borholu.